

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев 16/2021
11.02.2021. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Иво Струјић адвокат из .., против тужене Републике Србије - Министарство одбране, коју заступа Војно правобранилаштво са седиштем у Београду, ради утврђења дискриминације, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Београду Гж 4060/19 од 31.05.2019. године, у седници већа одржаној дана 11.02.2021. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УКИДАЈУ СЕ пресуда Апелационог суда у Београду Гж 4060/19 од 31.05.2019. године и пресуда Вишег суда у Београду П 15379/18 од 22.01.2019. године у другом и трећем ставу изреке и предмет **ВРАЋА** првостепеном суду на поновно суђење.

Образложење

Пресудом Вишег суда у Београду П 15379/18 од 22.01.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је приговор месне ненадлежности тог суда. Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев којим је тужилац тражио да се утврди да је Закључком Владе Републике Србије бр. 401-161/2008 од 17.01.2018. године извршена дискриминација према њему као учеснику рата 1999. године, а по основу места његовог пребивалишта. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да на име трошкова парничног поступка исплати туженој износ од 6.000,00 динара у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде под претњом извршења са законском затезном каматом од дана извршности до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 4060/19 од 31.05.2019. године, ставом првим изреке, одбијена је као неоснована жалба тужиоца и потврђена пресуда Вишег суда у Београду П 15379/18 од 22.01.2019. године у другом и трећем ставу изреке. Ставом другим изреке, одбијен је као неоснован захтев тужиоца за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Против правноснажне пресуде донете у другом степену тужилац је благовремено изјавио ревизију због битних повреда одредаба парничног поступка, погрешно и непотпуно утврђеног чињеничног стања и погрешне примене материјалног права.

Одлучујући о изјављеној ревизији, на основу члана 41. став 1. Закона о забрани дискриминације и члана 408. ЗПП, Врховни касациони суд је нашао да је тужиочева ревизија основана.

Према до сада утврђеном чињеничном стању, тужилац је као војни резервиста учествовао у рату од 24.03.1999. године до 22.06.1999. године. Тужиоцу је исплаћена новчана накнада (ратне дневнице) за период од 17.03.1999. године до 22.06.1999. године у складу са Правилником о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије. Споразумом који је Влада Републике Србије закључила 11.01.2008. године са штрајкачким одборима ратних војних резервиста из неразвијених општина Куршумлија, Блаце, Бојник, Лебане, Житорађа, Дољевац и Прокупље договорено је да ће се означеним општинама исплатити новчана помоћ која ће се расподелити војним резервистима са пребивалиштем на њиховој територији, уз обавезу резервиста да се одрекну тужбених захтева ради исплате накнаде на име ратних дневница. Тужилац нема пребивалиште на територији неке од наведених општина.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, нижестепени судови су закључили да тужилац није дискриминисан у смислу члана 14. Европске конвенције за заштиту људских права и основних слобода и члана 21. Устава Републике Србије по месту његовог пребивалишта. По налажењу судова, тужиоцу је на основу Правилника о накнади путних и других трошкова у Војсци Југославије исплаћена накнада за учешће у рату од 17.03.1999. године до 22.06.1999. године, што потврђују исплатне листе које је својеручно потписао, а по правилу о терету доказивања из члана 231. став 2. ЗПП није предложио извођење доказа вештачењем ради утврђења аутентичности његовог потписа на тим листама.

По оцени Врховног касационог суда, основано се ревизијом указује да је чињенично стање у овом спору непотпуно утврђено (члан 407. став 2. у вези члана 403. став 2. тачка 1. ЗПП), због чега се за сада не може испитати правилност примењеног материјалног права.

Општа забрана дискриминације предвиђена је чланом 1. Протокола 12. уз Европску конвенцију за заштиту људских права и основних слобода. И одредбом члана 21. став 1. Устава Републике Србије прописано је да су пред Уставом и законом сви једнаки и да је забрањена свака дискриминација, непосредна и посредна, по било ком основу.

Пребивалиште је, уз лично име и држављанство, атрибут сваког физичког лица. На основу Закључка Владе Републике Србије од 17.01.2008. године, под видом социјалне помоћи, неразвијеним општинама побројаним у том акту вршена је исплата накнаде за учешће у рату војних резервиста са пребивалиштем на њиховој територији. По том акту Владе Републике Србије, право на исплату новчане помоћи стиче сваки војни резервиста који достави правноснажну пресуду на основу одрицања од тужбеног захтева којим је од тужене тражио исплату те накнаде и писмену изјаву да по том основу нема даљих потраживања од државе.

Тужилац нема пребивалиште на територији неке од општина наведених у означеном Закључку Владе Републике Србије, а исто као војни резервиста са пребивалиштем на њиховој територији учествовао је у одбрани земље и стекао право на новчану накнаду у складу са тада важећим прописима. Међутим, та чињеница сама

по себи није довољна да би се могло закључити како је тужилац дискриминисан по месту свог пребивалишта. Поред тога потребно је утврдити чињеницу да ли је тужиоцу извршена исплата ратних војних дневница за време у којем је учествовао у рату. Наиме, не постоји дискриминација ако је војни резервиста у потпуности остварио право на исплату ратних дневница које му по прописима припада.

Управо та чињеница у овом спору није поуздано утврђена, у складу са дужношћу суда предвиђено у члану 313. ЗПП да се постављањем питања стара да се у току расправе пруже потребна објашњења да би се утврдиле чињенице од којих зависи одлука о основности захтева (члан 7. став 2).

Тужена је доставила спискове о извршеним уплатама ратних дневница за резервне војне старешине. У овим списковима налази се тужиочево име, подаци о времену проведеном у вршењу војне обавезе, дневном износу накнаде и укупном износу накнаде, као и потпис примаоца. Пријем новца по свим списковима потписало је исто лице, почетним словом тужичевог имена и презименом, осим два списка од 18.08.1999. године о исплати ратних дневница за исти период - од 01.04. до 15.04.1999. године, које је евидентно потписало друго лице.

Због тога се за сада не може прихватити чињенични закључак нижестепених судова да је тужилац својеручно потписао све исплатне листе, а следствено томе ни правни закључак да тужилац није дискриминисан по месту свог пребивалишта зато што су му ратне дневнице у потпуности исплаћене.

Из тог разлога, нижестепене пресуде су морале бити укинуте и предмет враћен првостепеном суду на поновно суђење.

У поновљеном суђењу првостепени суд ће, у складу са дужношћу предвиђеном чланом 313. ЗПП, позвати тужиоца да се пред судом лично изјасни (члан 85. став 9. ЗПП) о чињеницама које треба утврдити у овој парници - исплати ратних дневница по достављеним списковима и аутентичности његових потписа на истима, а нарочито о исплати и пријему новца по два списка од 18.08.1999. године, јер су то чињенице које су битне за одлуку у овом спору.

Укинута је и одлука о трошковима поступка зато што зависи од коначног исхода спора.

Сходно изложеном, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић